

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **M. F.**, zast. Mgr. Leonidem Kušnarenkem, advokátem se sídlem Polská 1090/4, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. 1. 2021, č. j. 4 Az 20/2020-18,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 26. 2. 2020, č. j. OAM-1124/ZA-ZA11-LE24-2019, dle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou. Žalobce následně podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu u Městského soudu v Praze, který ji rozsudkem ze dne 22. 1. 2021, č. j. 4 Az 20/2020-18, jako nedůvodnou zamítl.

[2] Městský soud konstatoval, že ze správního spisu má za dostatečně prokázané, že Tunisko lze ve smyslu § 2 bodu 23 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, v relevantním znění (nyní bod 25 téhož ustanovení), považovat za bezpečnou zemi původu. Dle městského soudu se žalobci nepodařilo prokázat, že v jeho případě Tunisko za bezpečnou zemi původu ve smyslu § 16 odst. 2 zákona o azylu považovat nelze. K obecně formulované námitce, dle níž bylo rozhodnutím žalovaného dotčeno žalobcovo právo na soukromý a rodinný život a na volný pohyb, městský soud konstatoval, že podle shromážděných podkladů takovými nedostatky Tunisko netrpí.

[3] Žalobce (stěžovatel) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost, v níž se nejprve vyjadřoval k řízení ve věci zamítnutí jeho žádosti o povolení k přechodnému pobytu na území ČR, jehož důvodem bylo důvodné nebezpečí, že by stěžovatel mohl ohrozit bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušit veřejný pořádek. V nyní napadeném rozsudku však městský soud konstatoval, že Tuniská republika je bezpečnou

zemí původu, a nezmínil, že by stěžovatel skutečně ohrožoval bezpečnost ČR. Stěžovatel v této souvislosti tvrdil, že je po celou dobu svého pobytu v ČR zaměstnán, plní své daňové i pojistné povinnosti a řádně se stará o svého nezletilého syna A. (nar. X) i celou svou rodinu. Dle stěžovatele nebyla nalezena spravedlivá rovnováha mezi zájmem státu na ochraně veřejného pořádku a jeho zájmem na ochraně jeho soukromého a rodinného života. Stěžovatel dále namítal, že městský soud nevzal v potaz individuální okolnosti nyní posuzované věci, a dodal, že „*skutková podstata, z níž správní orgán vycházel, nemá plnou oporu v obsahu soudního spisu*“. Stěžovatel závěrem přestřel úvahu týkající se udělování humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu a konstatoval, že zamítnutí žaloby městským soudem považuje za nepřiměřený zásah do svého soukromého a rodinného života. Vzhledem k uvedenému stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[4] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti plně ztotožnil se závěry městského soudu, přičemž konstatoval, že je přesvědčen, že jeho rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem a na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu věci. Městský soud se rovněž dle žalovaného dostatečně zabýval individuálními okolnostmi daného případu. Žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost pro její nedůvodnost zamítl, případně ji pro nepřijatelnost odmítl.

[5] Nejvyšší správní soud při projednávání věci zjistil, že usnesením pátého senátu Nejvyššího správního ze dne 27. 5. 2022, č. j. 5 Azs 200/2021-51, byla rozšířenému senátu téhož soudu postoupena věc týkající se posouzení vztahu § 16 odst. 2 a § 14a odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu, ve znění účinném do 30. 6. 2023. Předkládající senát dospěl k závěru, že „*žalovaný nemůže rozhodnout o zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu jako zjevně nedůvodné dle § 16 odst. 2 zákona o azylu, tj. z důvodu, že žadatel přichází z bezpečné země původu, aniž by věcně posoudil a v odůvodnění vypořádal žadatelem uváděné skutečnosti spadající pod pojem vážné újmy podle § 14a odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu*“. Vzhledem k tomu, že se tento právní názor odchyloval od dříve formulovaného právního názoru sedmého senátu, pátý senát věc v souladu s § 17 odst. 1 s. ř. s. postoupil k rozhodnutí rozšířenému senátu.

[6] Dále bylo zjištěno, že usnesením ze dne 9. 11. 2022, č. j. 7 Azs 186/2022-19, byla rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu postoupena další věc týkající se výkladu § 14a odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu, v tehdejší znění, kde sedmý senát shledal dosavadní existenci dvou judikатурních linií, pročež dle § 17 odst. 1 s. ř. s. předložil rozšířenému senátu otázku: „*Má být § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu vykládán tak, že rozporu vycestování cizince s mezinárodními závazky ČR (představujícím vážnou újmu, pro jejíž skutečné nebezpečí se podle odst. 1 téhož ustanovení udělí doplňková ochrana) jsou teprve takové případy nepřiměřeného zásahu do práv garantovaných čl. 8 Úmluvy (potažmo jiných individuálních práv plynoucích z mezinárodních závazků ČR), které jsou svou intenzitou obdobné zásahům do práv předvídaných § 14 odst. 2 písm. a) až c) zákona o azylu?*“

[7] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že i v nyní posuzované věci je významná otázka vztahu § 16 odst. 2 a § 14a odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu, ve znění účinném do 30. 6. 2023, potažmo nutná míra intenzity porušení mezinárodních závazků ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, v relevantním znění, rozhodnutí rozšířeného senátu ve výše uvedených případech mohlo mít vliv na rozhodování Nejvyššího správního soudu o nyní projednávané věci. Nejvyšší správní soud proto podle § 48 odst. 3 písm. d) ve spojení

pokračování

s § 120 s. ř. s. usnesením ze dne 19. 12. 2022, č. j. 5 Azs 58/2021-18, přerušil řízení o kasační stížnosti, a to do doby rozhodnutí rozšířeného senátu o zmíněných otázkách.

[8] Rozšířený senát vydal usnesení ze dne 15. 2. 2024, č. j. 7 Azs 186/2022-48, publ. pod č. 4589/2024 Sb. NSS (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná též na www.nssoud.cz), v němž uvádí: „*Doplňkovou ochranu na základě § 14a odst. 2 písm. d) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném do 30. 6. 2023, bylo možné udělit i) cizinci, kterému by v případě jeho vycestování z České republiky hrozila ve státě jeho původu vážná újma, ii) která svou intenzitou nemusí dosahovat intenzity újmy předvídané v § 14a odst. 2 písm. a) až c) zákona o azylu a iii) s ohledem na hrozbu této vážné újmy by vycestování cizince znamenalo porušení mezinárodních závazků České republiky.*“

[9] Dále rozšířený senát vydal usnesení ze dne 27. 2. 2024, č. j. 5 Azs 200/2021-62, publ. pod č. 4590/2024 Sb. NSS, v němž konstatuje: „*Podle § 16 odst. 2 a 3 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném do 30. 6. 2023, žalovaný zamítne žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou, jestliže žadatel přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, a neprokáže, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. To platí i ve vztahu ke skutečnostem svědčícím o hrozbě vážné újmy podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, ve znění účinném do 30. 6. 2023.*“

[10] Nejvyšší správní soud proto s ohledem na odpadnutí překážky, resp. rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ve výše uvedených věcech, usnesením ze dne 8. 3. 2024, č. j. 5 Azs 58/2021-21, v souladu s § 48 odst. 6 s. ř. s. vyslovil, že se v řízení o kasační stížnosti stěžovatele pokračuje.

[11] Krajský soud v Brně však následně usnesením ze dne 9. 5. 2024, č. j. 41 Az 46/2023-35, požádal Soudní dvůr Evropské unie o rozhodnutí o předběžné otázce ve smyslu čl. 267 Smlouvy o fungování Evropské unie, která zněla následovně: „*Je třeba čl. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (přepracované znění), vykládat tak, že lze za příznivější normu pro určování osob, které mají nárok na doplňkovou ochranu, ve smyslu tohoto ustanovení považovat právní úpravu členského státu umožňující udělení doplňkové ochrany žadateli o mezinárodní ochranu i v případě reálné hrozby takového typu vážné újmy, který nezná čl. 15 dané směrnice a který spočívá v tom, že by vycestování žadatele o mezinárodní ochranu z členského státu bylo v rozporu s mezinárodními závazky daného členského státu, za předpokladu, že se zároveň tento rozpor s mezinárodními závazky členského státu vztahuje k situaci v zemi původu žadatele o mezinárodní ochranu?*“

[12] Krajský soud tak učinil, neboť měl pochybnost o tom, zda bylo novým výkladem § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu vysloveným ve zmíněném usnesení rozšířeného senátu ze dne 15. 2. 2024, č. j. 7 Azs 186/2022-48, skutečně dosaženo jeho souladu s uniijním právem. Podle názoru krajského soudu bylo třeba vyjasnit, zda uniijní právo brání tomu, aby členský stát ve svém vnitrostátním právu zakotvil doplňkovou ochranu, jejíž udělení podmíní takovým typem vážné újmy, která není uvedena v čl. 15 písm. a) až c) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou

ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (přepřacované znění) (dále jen „kvalifikační směrnice“), a která spočívá v rozporu vycestování cizince (žadatele) s mezinárodními závazky daného členského státu, případně v jakém rozsahu takové úpravy unijní právo brání a zda pro dosažení eurokonformního výkladu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu postačí, bude-li, jak to učinil rozšířený senát Nejvyššího správního soudu, použitelnost tohoto ustanovení zúžena na případy, kdy se rozpor s mezinárodními závazky členského státu vztahuje k situaci v zemi původu žadatele o mezinárodní ochranu, a nikoliv k situaci v hostitelském členském státu.

[13] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie o předložené předběžné otázce mohlo být relevantní i pro posouzení kasační stížnosti podané v nyní posuzované věci, neboť teprve na jeho základě mohlo být posouzeno, zda zužující výklad § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, ve znění účinném do 30. 6. 2023, který přijal rozšířený senát, je skutečně výkladem eurokonformním a zda má tedy dostat přednost před širším výkladem zastávaným předchozí judikaturou správních soudů, který byl ve prospěch žadatelů o mezinárodní ochranu. Nejvyšší správní soud proto podle § 48 odst. 3 písm. d) ve spojení s § 120 s. ř. s. usnesením ze dne 24. 5. 2024, č. j. 5 Azs 58/2021-24, opětovně přerušil řízení o kasační stížnosti, a to do doby rozhodnutí Soudního dvora o uvedené předběžné otázce.

[14] Soudní dvůr vydal rozsudek ze dne 5. 6. 2025, *Nuratau*, C-349/24, ECLI:EU:C:2025:397, jímž ve věci rozhodl takto: „*Článek 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby byla za příznivější normu, kterou lze zavést podle tohoto článku 3, považována vnitrostátní právní úprava, která stanoví, že se doplňková ochrana udělí státnímu příslušníkovi třetí země, který by byl v případě vycestování do země svého původu vystaven reálné hrozbě porušení práva na soukromý život z důvodu přerušení jeho vazeb na členský stát, který posuzuje žádost o mezinárodní ochranu.*“

[15] S ohledem na odpadnutí překážky, tedy vydání rozhodnutí Soudního dvora k uvedené předběžné otázce, Nejvyšší správní soud v souladu s § 48 odst. 6 s. ř. s. v usnesení ze dne 9. 6. 2025, č. j. 5 Azs 58/2021-27, vyslovil, že se v řízení o kasační stížnosti stěžovatele pokračuje, přičemž poskytl účastníkům řízení možnost se k věci po rozhodnutí Soudního dvora vyjádřit. Této možnosti účastníci řízení nevyužili.

[16] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel, a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[17] S ohledem na skutečnost, že jde o věc mezinárodní ochrany ve smyslu § 104a s. ř. s., ve znění účinném do 31. 3. 2021, se Nejvyšší správní soud dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

pokračování

[18] Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikaturní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského (městského) soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.*

[19] Nejvyšší správní soud neshledává v kasační stížnosti dostatečné argumenty svědčící pro její přijatelnost.

[20] Stěžovatel neuvádí, proč by měla být jeho kasační stížnost přijatelná. Vůbec nevysvětluje ani to, jaký má mít pro projednávanou věc (zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany) smysl odkaz na jiné řízení (zamítnutí žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu na území ČR), v němž byla jiným rozsudkem městského soudu (ze dne 10. 9. 2020, č. j. 11 A 175/2019-83) zamítnuta jiná žaloba stěžovatele, a to z jiných důvodů než v projednávané věci (kasační stížnost stěžovatele proti uvedenému rozsudku městského soudu byla zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2021, č. j. 9 Azs 243/2020-32). Již na první pohled je zřejmé, že pro povolení k pobytu jsou rozhodné jiné okolnosti než pro posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. Každé z těchto řízení je upraveno jiným právním předpisem, a především má jiný účel. Již z povahy věci není tudíž překvapivé, že odůvodnění rozhodnutí správních orgánů a následně vydaných rozsudků jsou založena na jiných okolnostech. Pro povolení k pobytu není nezbytné posuzovat, co by mohlo žadateli hrozit v zemi původu, naopak pro posouzení žádosti o mezinárodní ochranu představuje zařazení země jeho původu mezi bezpečné země původu významnou okolnost. To však stěžovatel ve své kasační stížnosti nikterak nerefletoval.

[21] Kromě irelevantního odkazu na jiné řízení stěžovatel namítá, že žalovaný měl zohlednit stěžovatelův zájem na ochraně jeho soukromého a rodinného života.

[22] Je pravdou, že dřívější judikatura Nejvyššího správního soudu vycházela z toho, že nárok na doplňkovou ochranu podle § 14a odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu měl žadatel, v jehož případě existovaly důvodné obavy ze skutečného nebezpečí, že by nikoliv až dlouhodobější zákaz jeho pobytu na území ČR, ale již samotné jeho vycestování z tohoto území bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR, nejčastěji s respektováním práva na soukromý a rodinný život dle čl. 8 Úmluvy (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008-71, ze dne 25. 1. 2013, č. j. 5 Azs 7/2012-28, publ. pod č. 2836/2013 Sb. NSS, ze dne 18. 6. 2021, č. j. 5 Azs 162/2020-47, ze dne

24. 7. 2013, č. j. 6 Azs 15/2013-35, či ze dne 7. 4. 2021, č. j. 7 Azs 248/2020-27). Nejvyšší správní soud přitom vycházel ve světle dosavadní judikatury Soudního dvora z toho, že ČR zavedla důvod doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu nad rámec a v rozporu s unijním právem, zejména s čl. 3 kvalifikační směrnice, neboť toto ustanovení zákona o azylu směřovalo doplňkovou ochranu dle kvalifikační směrnice s výlučně vnitrostátním institutem, který neodpovídal logice mezinárodní ochrany (a nešlo tedy o příznivější normu slučitelnou s kvalifikační směrnicí, jež jsou členské státy oprávněny zavést dle čl. 3 kvalifikační směrnice), že však žalovaný ani správní soudy nebyli oprávněni v neprospěch žadatele o mezinárodní ochranu přiznat kvalifikační směrnicí na úkor tohoto ustanovení přímý účinek, ale naopak byli povinni toto ustanovení ve prospěch žadatelů o mezinárodní ochranu v plném rozsahu aplikovat (např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 11. 2018, č. j. 5 Azs 201/2017-37, či rozsudky ze dne 18. 6. 2021, č. j. 5 Azs 162/2020-47, a ze dne 21. 1. 2022, č. j. 5 Azs 70/2020-103).

[23] Následný judikatorní obrat tento soud podrobně shrnul v nedávném rozsudku ze dne 30. 6. 2025, č. j. 5 Azs 385/2021-82:

„Ve zmíněném usnesení ze dne 15. 2. 2024, č. j. 7 Azs 186/2022-48, ovšem rozšířený senát dovodil, že ačkoli český zákonodárce při vložení institutu doplňkové ochrany do zákona o azylu patrně mýlil důvod pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu pojmout šířeji, je možné (a tudíž nutné) toto ustanovení vyložit konformně s kvalifikační směrnicí, a to tak, že „doplňkovou ochranu na základě § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu bylo v souladu s provedeným výkladem možné udělit v případech, kdy (i) by žadateli v případě jeho vycestování z ČR hrozila v jeho státě původu vážná újma, přičemž (ii) její intenzita nemusela dosahovat intenzity uvedené v § 14a odst. 2 písm. a) až c) zákona o azylu a (iii) s ohledem na hrozbu této vážné újmy by vycestování cizince znamenalo porušení mezinárodních závazků ČR.“ (důraz doplněn). Doplňková ochrana dle § 14a zákona o azylu totiž dle rozšířeného senátu „míří na tzv. extrateritoriální situace, tj. na ochranu před újmou hrozící ve státě původu a následným pobytem v takovém státě, nikoli před újmou hrozící v hostitelském státě“, čímž má být podle rozšířeného senátu zajištěno, že dané ustanovení bude možné podřadit pod zmiňovaný čl. 3 kvalifikační směrnice. Rozšířený senát tedy dospěl k závěru, že tuto formu doplňkové ochrany lze udělit žadateli, u něhož by skutečně nebezpečí vážné újmy v podobě rozporu s mezinárodními závazky České republiky hrozilo ve státě jeho původu. Tento zužující výklad rozšířeného senátu tak vyjímá z dosahu tohoto zákonného ustanovení mj. případný rozpor se závazkem ČR respektovat právo žadatele na osobní a rodinný život dle čl. 8 Úmluvy, k němuž by došlo tím, že by jeho vycestování představovalo nepřiměřený zásah do jeho osobních a rodinných vztahů, které si vytvořil na území ČR.

Krajský soud v Brně nesouhlasil s rozšířeným senátem, že bylo jeho zužujícím výkladem skutečně dosaženo souladu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu s kvalifikační směrnicí a že bylo tudíž zapotřebí opustit dosavadní (výše popsany) širší výklad, jenž byl ve prospěch žadatelů o mezinárodní ochranu. Z tohoto důvodu krajský soud položil Soudnímu dvoru zmiňovanou předběžnou otázku. Soudní dvůr ovšem na tuto otázku krajského soudu ve svém rozsudku Nuratau vůbec neodpověděl, neboť si v bodech 23 až 26 tohoto rozsudku položenou otázku přeformuloval tak, že se týká slučitelnosti s kvalifikační směrnicí u takové právní úpravy, která za vážnou újmu považuje zásah do osobního a rodinného života žadatele v hostitelském členském státě, nikoliv v zemi původu. Na takto přeformulovanou otázku, která ovšem mezi českými správními soudy ani senáty Nejvyššího správního soudu vůbec nebyla sporná, Soudní dvůr

pokračování

v rozsudku Nuratau pochopitelně odpověděl, že, jak již bylo konstatováno, čl. 3 kvalifikační směrnice brání tomu, aby byla za příznivější normu, kterou lze zavést podle tohoto článku, považována vnitrostátní právní úprava, podle níž se doplňková ochrana udělí státnímu příslušníkovi třetí země, který by byl v případě vycestování do země svého původu vystaven reálné hrozbě porušení práva na soukromý život z důvodu přerušení jeho vazeb na členský stát, který posuzuje žádost o mezinárodní ochranu.

Tento závěr Soudní dvůr zdůvodnil mj. tím, že „na udělení povolení k pobytu z důvodu, který nesouvisí se situací v zemi původu žadatele, je třeba nahlížet tak, že postrádá jakoukoli vazbu na logiku mezinárodní ochrany, takže členský stát nemůže na základě takového důvodu udělit doplňkovou ochranu ve smyslu směrnice 2011/95, aniž by porušil článek 3 této směrnice“. Soudní dvůr zároveň připomněl povinnost vnitrostátních soudů vykládat vnitrostátní právo eurokonformním způsobem, byť připustil, že tento výklad má podle jeho judikatury své meze: „Povinnost vnitrostátního soudu přiblížit k obsahu směrnice, pokud vykládá a používá relevantní pravidla svého vnitrostátního práva, je omezena obecnými právními zásadami, zejména zásadou právní jistoty a zásadou zákazu zpětné účinnosti, a nemůže sloužit jako základ pro výklad dotyčného vnitrostátního práva contra legem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. července 2006, Adeneler a další, C-212/04, EU:C:2006:443, bod 110, a rozsudek ze dne 21. prosince 2023, BMW Bank a další, C-38/21, C-47/21 a C-232/21, EU:C:2023:1014, bod 222)“. Dále Soudní dvůr konstatoval: „V projednávaném případě z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že rozšířený senát Nejvyššího správního soudu vyložil v usnesení ze dne 15. února 2024 dotčené vnitrostátní ustanovení tak, že se týká výlučně hrozby porušení základních práv v souvislosti se situací v zemi původu žadatele. S výhradou ověření, která musí provést předkládající soud, se tedy jeví, že toto vnitrostátní ustanovení lze vykládat tak, aby bylo ve sporu v původním řízení dosaženo výsledku, který je v souladu s cílem sledovaným směrnicí 2011/95.“

Soudní dvůr tedy nejenže odpovídal na něco jiného, než se ho Krajský soud v Brně tázal, ale navíc označil výklad rozšířeného senátu za eurokonformní, aniž by skutečně zdůvodnil, proč ho za eurokonformní považuje, ačkoliv to bylo právě to, co krajský soud (a nejen jeho) zajímalo. Nyní rozhodující senát Nejvyššího správního soudu má i nadále za to, že vztah vážné újmy dle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu k zemi původu žadatele je nutnou, avšak zdaleka ne dostačující podmínkou toho, aby se tento institut týkal pouze situací, které mají dostatečnou vazbu na logiku mezinárodní ochrany, a bylo ho tedy možné podřadit pod čl. 3 kvalifikační směrnice. Na straně druhé musí ve věci rozhodující senát Nejvyššího správního soudu respektovat, že právní názor vyjádřený v citovaném usnesení rozšířeného senátu je pro něj závazný, a byť nesouhlasí s tím, jak se Soudní dvůr v rozsudku Nuratau vyhnul odpovědi na předběžnou otázku krajského soudu, musí také respektovat, že ani Soudní dvůr v tomto rovněž závazném rozsudku názor rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu nepřekonal. V tuto chvíli tedy nemá rozhodující senát Nejvyššího správního soudu jinou možnost než se v posuzované věci řídit právním názorem rozšířeného senátu.“

[24] Ani v nyní posuzované věci nemá pátý senát Nejvyššího správního soudu možnost se od závazné judikatury rozšířeného senátu (usnesení ze dne 15. 2. 2024, č. j. 7 Azs 186/2022-48, i na něj navazující usnesení ze dne 27. 2. 2024, č. j. 5 Azs 200/2021-62) a Soudního dvora odchýlit. Stěžovatel si založil svůj rodinný život v ČR, nikoli v zemi původu. Případná újma, která by mu jeho vycestováním vznikla na jeho právech na osobní a rodinný život a která by případně znamenala porušení závazků ČR

vyplývajících z čl. 8 Úmluvy, by se tak primárně týkala jeho situace v ČR, nikoliv v zemi původu. Nemohla by tedy být považována za vážnou újmu dle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, jak ho vyložil rozšířený senát. Stěžovatelova rodinná situace nemůže být relevantní z hlediska důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, a to ani z hlediska důvodů pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu, ve znění účinném do 30. 6. 2023.

[25] Skutečnost, že stěžovatelův osobní a zejména rodinný život na území ČR nenaplnuje podle aktuální judikatury důvody pro udělení mezinárodní ochrany, však bez dalšího neznamená, že není hoden vůbec žádné právní ochrany. V jednotlivých řízeních podle zákona o pobytu cizinců musí příslušné správní orgány zvažovat přiměřenost dopadů rozhodnutí, jež má být v takovém řízení přijato, do soukromého a rodinného života stěžovatele, a to i z hlediska nejlepšího zájmu jeho nezletilého syna (jak např. učinil Nejvyšší správní soud ve zmiňovaném rozsudku ze dne 14. 1. 2021, č. j. 9 Azs 243/2020-32, týkajícím se stěžovatelovy žádosti o povolení k přechodnému pobytu, byť výsledek tohoto posouzení nebyl pro stěžovatele příznivý). Jak vyplývá mj. též z citovaných rozhodnutí rozšířeného senátu i Soudního dvora, uvedené musí platit pro případ, že se stěžovateli nepodaří jeho pobyt na území ČR legalizovat, rovněž o řízení o jeho návratu, tedy o řízení o správním vyhoštění či o uložení povinnosti opustit území ČR, resp. území členských států EU a některých dalších evropských zemí.

[26] Ve stěžovatelově případě (na rozdíl od věci posuzované tímto soudem pod sp. zn. 5 Azs 385/2021) je rovněž podstatné, že jeho žádost o mezinárodní ochranu byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, tedy z toho důvodu, že stěžovatel pochází ze státu, který ČR považuje za bezpečnou zemi původu. V rozsudku velkého senátu Soudního dvora ze dne 4. 10. 2024, *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, ECLI:EU:C:2024:841, se uvádí: „Článek 46 odst. 3 směrnice 2013/32 ve spojení s článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie musí být vykládán v tom smyslu, že je-li k soudu podán opravný prostředek proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany, která byla posouzena ve zvláštním režimu použitelném na žádosti podané žadateli pocházejícími z třetích zemí, které jsou v souladu s článkem 37 této směrnice označeny za bezpečné země původu, musí uvedený soud v rámci úplného a ex nunc posouzení, které stanoví tento čl. 46 odst. 3, přihlédnout na základě skutečností obsažených ve spise a těch, se kterými byl seznámen v průběhu řízení, k tomu, že došlo k porušení materiálních požadavků takového označení uvedených v příloze I uvedené směrnice, i když toto porušení není na podporu tohoto opravného prostředku výslovně namítáno.“

[27] Rovněž tomuto požadavku městský soud v projednávané věci dostal. Přestože stěžovatelova žaloba byla extrémně stručná a jediný žalobní bod představovalo vágně formulované dotčení práva na soukromý a rodinný život stěžovatele a na volný pohyb, městský soud se v napadeném rozsudku podrobně zabýval zařazením Tuniska mezi bezpečné země původu. Proti závěrům městského soudu k této otázce stěžovatel v kasační stížnosti ničeho nenamítá. Nejvyšší správní soud, který ani v této věci nevedl na rozdíl od městského soudu „řízení o opravném prostředku u soudu prvního stupně“ ve smyslu zmiňovaného čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (přepřpracované znění) (tzv. procedurální směrnice), se tedy sám touto otázkou nezabýval (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

pokračování

[28] Zároveň musí Nejvyšší správní soud respektovat rovněž to, že, jak již správně poznamenal městský soud, podle § 16 odst. 3 zákona o azylu, v relevantním znění, se žalovaný při zamítnutí žádosti stěžovatele jako zjevně nedůvodné nemusel zabývat tím, zda byly splněny podmínky dle § 14 zákona o azylu pro udělení humanitárního (nyní národního humanitárního) azylu, který je výlučně vnitrostátním institutem a podmínky pro jeho udělení tedy primárně závisí právě na vůli vnitrostátního zákonodárce.

[29] Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že jeho dosavadní judikatura poskytuje dostatečné odpovědi na námitky uvedené v kasační stížnosti. Lze uzavřít, že nebyl shledán žádný z důvodů pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, proto ji Nejvyšší správní soud shledal nepřijatelnou ve smyslu § 104a s. ř. s., ve znění účinném do 31. 3. 2021, a odmítl ji.

[30] Při rozhodování o nákladech řízení Nejvyšší správní soud vycházel z usnesení svého rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, publ. pod č. 4170/2021 Sb. NSS, podle něhož je odmítnutí kasační stížnosti pro její nepřijatelnost, na rozdíl od jiných případů odmítnutí kasační stížnosti, druhem zjednodušeného meritorního přezkumu napadeného rozhodnutí krajského (městského) soudu. Výrok o náhradě nákladů řízení se tedy opírá o § 60 odst. 1 (nikoli odst. 3) ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný měl ve věci úspěch, měl by tedy vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu nákladů, které v řízení o kasační stížnosti důvodně vynaložil. Ze spisu však nevyplývá, že by mu v tomto řízení jakékoli náklady nad rámec běžné administrativní činnosti vznikly, proto mu soud jejich náhradu nepřiznal.

P o u č e n í :

Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 17. července 2025

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu